

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/948/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112208768
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2014:6112208768.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: C.. U. P., nar. XX. R. XXXX, bytom V. V., M. XX, proti odporcovi: Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, 975 17 Banská Bystrica, Nám. L. Svobodu 1, IČO: 165 549, zastúpený JUDr. Alexandrou Štefánikovou, advokátkou, Banská Bystrica, Komenského 12/D, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu KOOPERATÍVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, 816 23 Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, Agentúra Banská Bystrica, 974 01 Banská Bystrica, Nám. Š. Moysesova 9, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie odporcu zo dňa 03. 07. 2014 proti uzneseniu Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 14C/81/2012 - 243 zo dňa 19. júna 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

V ostatných výrokoch zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil. Nariadil vrátiť navrhovateľovi krátený súdny poplatok v sume 509,30 Eur a vyzval Daňový úrad v Banskej Bystrici, aby túto sumu vyplatil navrhovateľovi v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Okresný súd pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania, ku ktorému došlo pred otvorením prvého pojednávania. Konštatoval, že vo veci už boli určené dva termíny pojednávania a to v dňoch 28. februára 2013 a 10. júna 2014. Pojednávanie dňa 28. februára 2013 bolo odročené bez prerokovania veci z dôvodu neprítomnosti navrhovateľa, (ktorú ospravedlňoval dôvodom svojej práceneschopnosti), ako aj zástupcu vedľajšieho účastníka. Procesne nebolo otvorené ani pojednávanie dňa 10. júna 2014, pretože neboli splnené predpoklady § 118 ods. 1 O. s. p.. V tento deň bolo prostredníctvom sudcu odovzdané navrhovateľovi a zástupcovi vedľajšieho účastníka na strane odporcu písomné vyjadrenie právnej zástupkyne odporcu a navrhovateľovi výzva na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vedený pôvodne v konaní sp. zn. 7C/374/2012. V rámci pokusu o zmier sa sudca spýtal právnej zástupkyne odporcu, či námietku absencie aktívnej legitímácie navrhovateľa vznesenú dovtedy písomne len v konaní 7C/374/2012 uplatňuje i pre celé konanie sp. zn. 14C/81/2012 po spojení vecí. Po odpovedi právnej zástupkyne odporcu a predložení rozsudku Najvyššieho súdu SR navrhovateľ požiadal súd o lehotu na zaujatie stanoviska. Jeho žiadosti bolo vyhovené a pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Náhradu trov konania nepriznal súd ani jednému z účastníkov. Súd konštatuje, že by tu bolo možné aplikovať prvú vetu § 146 ods. 2 O. s. p., pretože konanie bolo zastavené vinou navrhovateľa, súd však zastáva názor, že je v danom prípade spravodlivé aplikovať § 150 ods. 1 O. s. p.. Dôvody hodné osobitného zreteľa vidí súd v skutočnosti, že odporca pred spojením vecí v písomnom vyjadrení zo dňa 15. augusta 2012 v konaní sp. zn. 14C/81/2012 nedostatok aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa

nenamietal, v pôvodnom konaní sp. zn. 7C/374/2012 túto námietku vzniesol a v písomnom podaní zo dňa 1. marca 2013 len všeobecne ako jeden z viacerých argumentov a až na pojednávaní dňa 10. júna 2014 predložil svoju argumentáciu i s odôvodnením rozsudku najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 2Cdo/93/2008. Okrem toho v zmysle odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 563/2011 - 14 zo dňa 8. decembra 2011 vidí súd dôvody hodné osobitného zreteľa i v majetkových a sociálnych pomeroch navrhovateľa, pre ktoré bol uznesením č. k. 7C/374/2012 - 138 zo dňa 17. apríla 2013 čiastočne od súdneho poplatku oslobodený.

Proti uzneseniu čo do výroku, ktorým bolo rozhodnuté, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podal odporca odvolanie. Žiadal, aby navrhovateľ bol zaviazaný uhradiť odporcovi trovy konania v sume 4.419,52 Eur na účet právneho zástupcu alebo aby napadnuté uznesenie okresného súdu v časti, v ktorej súd rozhodol, že žiaden účastník „nemá právo na náhradu trov konania“ zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca odôvodnil odvolanie ustanovením § 205 ods. 2 písm. d) O. s. p. a § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. Poukázal, že pojednávanie, ktoré bolo nariadené na deň 28. 02. 2013 č. k. 14C/81/2012 sa týkalo návrhu - žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 15.000,- Eur, ktorá bola doručená na Okresný súd v Banskej Bystrici dňa 02. 04. 2012. K tejto žalobe odporca podal vyjadrenie dňa 15. 08. 2012, kde jednoznačne uviedol, že jedným z nevyhnutných predpokladov náhrady nemajetkovej ujmy je porušenie práva (§ 13 ods. 3 OZ). V danom prípade však zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne a v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z.. Tu odporca poukázal na protokol č. 291/1/2011 o vykonanom dohľade Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, predmetom ktorého bolo preskúmanie poskytovanie zdravotnej starostlivosti p. L. P., otcovi žalobcu. Z protokolu vyplýva jednoznačne, že postup odporcu bol lege artis. Odporca preto žiadal návrh ako neopodstatnený v celom rozsahu zamietnuť.

Druhou žalobou zo dňa 05. 12. 2012 doručenou súdu 07. 12. 2012, ktorá bola označená ako „Žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 70.000,- Eur spôsobenej porušením právnych povinností pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti“, konanie vedené Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/342/2012 sa domáhal navrhovateľ voči odporcovi náhrady nemajetkovej ujmy. Odporca hneď v prvom podaní k tejto veci a to vyjadrení zo dňa 01. 03. 2013, ktoré bolo podané na základe uznesenia súdu zo dňa 14. 02. 2013 v žalobe doručil súdu písomné vyjadrenie, v ktorom s odvolaním sa na príslušné ustanovenia OZ, ako aj judikatúru NS SR výslovne uviedol, že subjektívne osobnostné právo je právom neoddeliteľným od osobnosti fyzickej osoby, ktorá trvá po celú dobu života fyzickej osoby, ako právo rýdzo osobné. Nikto iný sa nemôže domáhať úspešne občianskoprávnej osoby ako sama dotknutá určitá konkrétna fyzická osoba. Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná vždy tá fyzická osoba voči osobnosti, ktorej smeroval (neoprávnený zásah). Opäť poukázal na protokol ÚDZS č. 291/1/2011, kde neboli zistené nedostatky pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti otcovi navrhovateľa a táto bola poskytnutá v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z. z..

Dňa 08. 08. 2013 Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 14C/81/2012 spojil veci vedené na Okresnom súde Banská Bystrica sp. zn. 14C/81/2012 a sp. zn. 7C/374/2012 na spoločné konanie s tým, že ďalej bude vedené pod sp. zn. 14C/81/2012.

V odôvodnení tohto uznesenia je uvedené, že právna zástupkyňa odporcu na otázku súdu, či uplatňuje námietku absencie aktívnej vecnej legitimácie navrhovateľa, ktorú už uplatnila písomne v konaní sp. zn. 7C/374/2012 pre celé konanie sp. zn. 14C/81/2012 po spojení vecí. Po odpovedi zástupkyne odporcu a predložení rozsudku NS SR navrhovateľ požiadal súd o lehotu na zaujatie stanoviska. Súd mu vyhovel.

Súd rozhodnutie, ktorým nepriznal ani jednému z účastníkov náhradu trov konania odôvodnil, že je pravdou, že by tu bolo možné aplikovať prvú vetu § 146 ods. 2 O. s. p., podľa názoru súdu však v danom prípade je spravodlivé aplikovať § 150 ods. 1 O. s. p..

Dôvody hodné osobitného zreteľa súd videl v skutočnosti, že odporca pred spojením vecí v písomnom vyjadrení zo dňa 15. 08. 2012 v konaní sp. zn. 14C/81/2012 nedostatok aktívnej legitimácie navrhovateľa nenamietal. V konaní sp. zn. 7C/374/2012 táto námietka bola vznesená v písomnom podaní zo dňa 01. 03. 2012, avšak iba všeobecne. Až na pojednávaní dňa 10. 06. 2014 bola argumentácia odôvodnená aj rozsudkom NS SR. V konaní sp. zn. 2Cdo/93/2008.

Odporca vyššie uvedené dôvody nepovažuje za „dôvody hodné osobitného zreteľa“, pretože nemajú oporu v platnej legislatíve. Vo veci 7C/374/2012 vo svojom vyjadrení, t. j. hneď v prvom podaní a nie iba všeobecne (ako je uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia), ale konkrétne a podrobne zdôvodnil svoj návrh na zamietnutie žaloby v celom rozsahu. Podrobne s odvolaním sa na judikatúru a na príslušné ustanovenie OZ odôvodnil, prečo navrhovateľ v danom prípade nie je legitimovaný.

Odporca zdôraznil, že preskúvanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecné legitímáciu skúmal vždy, aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta.

Súd sa takisto odvoláva na odôvodnenie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 563/2011 - 14 zo dňa 08. 12. 2011, v zmysle ktorého vidí dôvody hodné osobitného zreteľa i v majetkových a sociálnych pomeroch navrhovateľa, pre ktoré bol uznesením č. k. 7C/374/2012 - 138 zo dňa 17. 04. 2013 čiastočne od súdneho poplatku oslobodený.

Prvostupňový súd sa pri rozhodovaní však vôbec nezaoberal skutočnosťou, že uznesením č. k. 7C/374/2012 - 193 zo dňa 30. 05. 2013 a uznesením č. k. 14C/81/2012 - 223 zo dňa 30. 01. 2013 bolo rozhodnuté, že súd priznáva odporcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Uznesenie ústavného súdu sp. zn. II.ÚS 563/2011 - 14 zo dňa 08. 12. 2011, iba v časti „dôvodov hodných osobitného zreteľa i v majetkových a sociálnych pomeroch navrhovateľa“ je účelovo vytrhnuté z kontextu.

Citované uznesenie totiž ďalej uvádza: „Pri aplikácii § 150 O. s. p. sú hranice sudcovskej úvahy dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosť za výsledok sporového konania. Aplikovať ustanovenie § 150 O. s. p. možno iba v celkom výnimočnom prípade, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať nielen na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania, ale tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. Krajský súd svojím rozhodnutím porušil aj princíp právnej istoty, ktorý je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, pretože v rovnakom, resp. obdobnom prípade, než aký bol rozhodovaný všeobecnými súdmi, dospel bez náležitého odôvodnenia k inému záveru, a tým porušil princíp, v zmysle ktorého súdy majú v rovnakých alebo v obdobných prípadoch rozhodovať rovnako. Oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. neznamená súčasne aj zbavenie zodpovednosti účastníka za výsledok sporového konania.“

Súd prvého stupňa svoj právny záver nezdôvodnil zo všetkých hľadísk. Odvoláva sa do „iba“ na majetkové a sociálne pomery navrhovateľa, na základe ktorých bol čiastočne oslobodený od súdnych poplatkov - rozhodnutie zo dňa 17. 04. 2013. Pri svojom rozhodovaní sa vôbec nezaobrá aktuálnymi (z marca 2014) odporcom zdokladovanými majetkovými pomermi, na základe ktorých bol odporca oslobodený od platenia súdnych poplatkov. Súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťou, že navrhovateľ podal obe žaloby napriek tomu, že orgánom, zákonom zriadeným na výkon dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti, bolo jednoznačne zistené, že postup žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti bol lege artis.

Za tohto stavu veci je odporca presvedčený, že v danom prípade sú splnené podmienky v zmysle ustanovenia § 146 ods. 2 a nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, tak ako je to ustanovené v § 150 O. s. p..

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu určenom § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a v napadnutej časti uznesenie okresného súdu zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p..

V nenapadnutých častiach zostalo uznesenie okresného súdu nedotknuté.

Dôvodom na zrušenie uznesenia okresného súdu v napadnutej časti sú okrem akceptácie zreteľne a zrozumiteľne rozobraných právnych a skutkových okolností v odvolaní odporcu aj ďalšie okolnosti.

Okresnému súdu je okrem iného potrebné aj vytknúť neujasnenosť výrokov pri rozhodovaní o náhrade trov konania.

O trovách konania bolo rozhodnuté výrokom „žiadnen z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“.

Tento výrok je však použiteľný pri rozhodovaní podľa ustanovenia § 146 ods. 1 O. s. p. a nie pri rozhodovaní podľa ustanovenia § 150 ods. 1 O. s. p.. Ustanovenie § 150 ods. 1 výslovne stanoví, že ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Znamená to, že pokiaľ okresný súd rozhodoval o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 150 a nemienil ich účastníkov, ktorý mal inak právo na náhradu trov konania priznať, jeho výrok mal znieť „odporcovi náhradu trov konania nepriznáva“.

V skutočnosti zamieňanie príslušných výrokov podvedome vedie aj k zamieňaniu dôvodov, ktoré sú použiteľné pre to ktoré rozhodnutie. Podľa ustanovenia § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p., ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy.

Z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu vyplýva stanovisko, podľa ktorého vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdom tomu, kto ich vznik zavinil.

K zastaveniu konania môže dôjsť z rôznych procesných dôvodov (napríklad pre nezaplatenie súdneho poplatku, pre nedostatok podmienok konania, z dôvodov späťvzatia návrhu alebo žaloby a podobne). Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, ktorí z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala, a skutočnosť, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené. Ak nie je preukázané, že späťvzatie žaloby bolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky, potom nie je dosť dobre možné poukázať na súvislosť, a teda ani procesné zavinenie medzi jeho správaním vo vzťahu k žalobnej požiadavke (petitu); v takomto prípade nesie zodpovednosť na zastavení konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie účastníka konania, teda jeho prejav vôle spočívajúci v späťvzatí návrhu (uznesenie NS SR zo dňa 14. 09. 2011 sp. zn. 7Ncdo/4/2010).

Ak navrhovateľ vezme návrh späť a nejde o prípad podľa ustanovenia § 146 ods. 2 druhá veta O. s. p., z procesného hľadiska zásadne platí, že zavinil zastavenie konania a preto je povinný nahradiť odporcovi trovy konania (R 49/93).

Vnútoraná pohnútkou žalobcu vedúca k späťvzatíu žaloby nezabavuje procesnej zodpovednosti žalobcu na zastavení konania.

Nie je vylúčené, aby súd súčasne došiel i k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 150 O. s. p. (nepriznanie náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa). O náhrade trov konania pri späťvzatí žaloby (v sporovom konaní) súd vždy preto rozhoduje podľa ustanovenia § 146 ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanovením § 150 O. s. p. (uznesenie NS SR zo dňa 14. 09. 2011 sp. zn. 7Ncdo/4/2010).

Zásadne ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p. je použiteľné vo všetkých prípadoch, v ktorých má byť náhrada trov konania priznaná.

Samozrejme pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa je treba prihliadať k osobným, majetkovým a zárobkovým a iným pomerom obidvoch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, ktorého by podľa všeobecného ustanovenia stihala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj toho, ktorého majetková sféra by bola použitím tohto ustanovenia dotknutá. Vždy je treba si všimnúť aj okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadať k postoju účastníka v konaní (R 24/64).

Pokiaľ súd použije ustanovenie § 150 O. s. p., musí to v rozhodnutí náležite odôvodniť. Nepostačuje iba odkaz na ustanovenie, prípadne zdôvodnenie laxné.

Nie je totiž možné bez riadneho zdôvodnenia používať pri rozhodovaní o náhrade trov konania § 150 ods. 1 O. s. p., pretože takéto používanie naráža na článok 20 Ústavy SR, teda na právo každého občana vlastníť majetok. Ak účastníkovi, ktorému inak má byť podľa zákona priznaná náhrada trov konania, nie je táto priznaná s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p., vyžaduje sa náležité zdôvodnenie takéhoto postupu. V hrubých črtách povedané, že inak ide o vyvlastnenie bez zdôvodnenia.

Záverom iba poznámka. Ustanovenie § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p. svojím účelom má viesť aj účastníka konania k tomu, aby sa dôkladne zamyslel nad podaným návrhom, uvedomil si k čomu smeruje, čo ním chce dosiahnuť, koho chce na prípadné plnenie zaviazat' a vyhol sa k postupu „skúsime, veď uvidíme“.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.